

**TAMPEREEN YLIOPISTO
TAMPEREEN ALUEEN IHMISTIETEIDEN
EETTINEN TOIMIKUNTA**

Lausunto 22/2015 liittyen lausuntopyyntöön 13/2015: ”Lisääntykö lapsisotilaiden osuus Afrikan konflikteissa?” tohtoriopiskelija Katri Johanna Tukiainen, rauhan- ja konfliktintutkimus, yhteiskunta- ja kulttuuritieteiden yksikkö)

Toimikunnan lausunto/päätös: Kyseessä on vaikea tutkimustehtävä, mikä herättää kysymyksiä. Voidaankin kysyä, palvelevatko piirtäminen ja haastattelu tutkimusta, jossa halutaan tutkia lapsisotilaiden määrän lisääntymistä. Toimikunnan käsityksen mukaan tutkimustehtävästä ei ilmene täysin se, mikä on tutkimusaineisto ja miten sitä kerätään. Myöskään käytettävät tutkimusmenetelmät eivät täysin avaudu tutkimussuunnitelmasta. Lisäksi voidaan kysyä, mitkä ovat tutkimusmenetelmät ja mitä henkilötietoja kerätään? Missä maissa tutkimus tehdään ja millä kielillä? Miten haastateltavat rekrytoidaan? Lisäksi hieman erikoista on, että haastateltaville esitetään suostumuslomaketta, vaikka kaikki tutkimukseen osallistuvat eivät ole luku- ja kirjoitustaitoisia; kuinka edellä mainittu toteutetaan?

Toimikunnan käsityksen mukaan tutkimuksen eettinen arviointi tulee pohtia ja kirjoittaa uudestaan ja siinä tulee analysoida tutkimukseen liittyvät eettiset näkökohdat tarkkaan. Eettisistä periaatteista nousevat esiin vahingoittamisen kieltö ja itsemääräämisoikeus. Miten voidaan arvioida se, ettei tutkimus aiheuta lisätuskaa lapsille? Onko tutkimukseen liittyvissä piirustustehtävissä kysymys eräänlaisesta tutkittavien kuntouttamisesta ja siihen kuuluvasta taideterapiasta? Miten tutkimustulokset julkaistaan?

Toimikunta toteaa yksimielisesti, että kysymys on todella haastavasta tutkimuksesta, jolloin tutkimuksen rahoitus tulee olla kunnossa, jotta se voidaan toteuttaa kokonaisuudessaan. Toimikunnan mielestä tutkimussuunnitelma ja eettinen arviointi on työstettävä vielä yhdessä ohjaajan kanssa.

Toimikunta ei tässä vaiheessa anna puoltavaa lausuntoa, vaan edellyttää uudistetun lausuntopyynnön toimikunnan uutta käsittelyä varten (lähetetään toimikunnan sihteerille: heikki.eilo@uta.fi). Rekisteriselosteessa tulee

huomioida, että tutkimusaineiston säilyttäminen ja sen siirtäminen Tietoarkistoon tulee mainita selosteen kohdassa 9.

Tampere 17.11.2015

Puheenjohtaja Merk.
Markku Ojanen

Sihteeri
Heikki Eilo